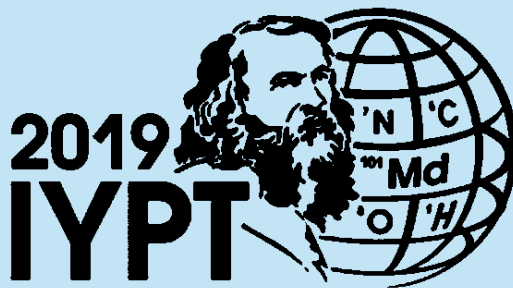

گفت و گو با جامعه در س

مجمع عمومی سازمان ملل به منظور جلب توجه جهانیان به ابعاد گوناگون زندگی بشری روزها، هفته‌ها، سال‌ها و دهه‌هایی را با عنوان ویژه‌ای نامگذاری و آن را بین‌المللی اعلام می‌کند. به این هدف که طی آن همه شهروندان جامعه جهانی در بازه زمانی یاد شده ضمن ارج نهادن به تلاش‌های انجام شده در این حوزه، به اهمیت و تأثیری پی ببرند که موضوع انتخاب شده بر زندگی آن‌ها دارد. موضوع‌هایی که بسیاری از آن‌ها چالش‌های مهم و سرنوشت‌سازی برای انسان امروز به شمار می‌آید و افزایش آگاهی عمومی می‌تواند گام مهمی در راستای رویارویی و کوشش برای گذر از چالش‌های یاد شده باشد. از این‌رو، آگاهی‌بخشی به همه مردم، دعوت به هم‌اندیشی و جلب مشارکت آنان به منظور هموار کردن راه برای بهبود زندگی بشر از جمله هدف‌های مهم این اقدام‌ها است که در قالب چنین نامگذاری‌هایی تبلور می‌یابد. یونسکو یا همان سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد نیز در حوزه فعالیت‌های خود از این نامگذاری‌ها پشتیبانی و همه نهادهای علمی - آموزشی جهان را به گرمی‌داشت این زمان‌ها تشویق می‌کند.^۱

پیرو این آیین نیک، سازمان ملل در دسامبر ۲۰۱۷ اعلام کرد که به مناسبت یکصد و پنجاه سالگی یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای علم یعنی یافتن سامانه دوره‌ای یا تناوبی عنصرها توسط دیمیتری ایوانوویچ مندلیف شیمیدان برجسته روسی، سال ۲۰۱۹ به‌عنوان «سال جهانی جدول دوره‌ای عنصرهای شیمیایی»^۲ تعیین می‌شود. این پیشنهاد با هدایت یونسکو و با شعار علم، جامعه، جهان و توسعه پایدار مورد حمایت نهادها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی بسیاری از جمله آیوپاک^۳، انجمن اروپایی شیمی^۴، انجمن شیمی شیمی آسیا^۵ و سازمان هزار و گرفته و قرار است در سراسر گرمی داشته شود. لازم است آمادگی کامل به استقبال از برای بهبود کیفی آموزش اما برای بهره‌وری بیش‌تر موضوع بنگریم و برنامه‌ها را با مندلیف در ششم ماه مارچ

سی و پنجمین بهار زندگی خود را می‌گذرانند، نخستین جدول دوره‌ای عنصرها را ارائه داد. بی‌شک مندلیف باور نمی‌کرد که جدول ۶۳ عنصری او که در حال حاضر به جدولی با ۱۱۸ عنصر گسترش یافته است، نه‌تنها در سراسر جهان به‌عنوان نمادی علمی شناخته شود بلکه به الفبای زبان مشترکی تبدیل شود که طی ۱۵۰ سال گذشته افزون بر معرفی شیمی به‌عنوان دانشی پایه‌ای برای همه علوم، به پیشرفت شاخه‌های گوناگون علوم تجربی یاری رساند. در عین حال، این یافته بزرگ، شیمی را در کانون توجه جامعه جهانی قرار دهد و آن را از جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، تجاری و فرهنگی آن هم به شکلی باورنکردنی به دانش شیمی وابسته کند. کافی است تنها در یک روز به تیترو روزنامه‌های داخلی و خارجی نگاهی بیندازید تا به ژرفای این تأثیرگذاری پی ببرید.

با باور به این موضوع انتظار می‌رود که از دومین فرصت بین‌المللی ایجاد شده بسیار بیش‌تر و بهتر از سال ۲۰۱۱ که «سال جهانی شیمی» نامیده شده بود، برای گسترش آشنایی با شیمی و دستاوردهای آن و ایجاد انگیزه و علاقه‌مندی به یادگیری شیمی در مدارس و دانشگاه‌های کشور بهره‌برد و در ضمن به ترویج شیمی در جامعه و در میان همه مردم نیز همت گمارد. بی‌شک مشارکت فعال همه نهادها و سازمان‌های سیاست‌گذار و مجری آموزش رسمی و غیررسمی در برنامه‌ریزی، پشتیبانی و برگزاری برنامه‌ها و رویدادهای گوناگون در سال یاد شده، شرط لازم تحقق همه این هدف‌ها است. اما این تلاش‌های هدفمند هنگامی به کفایت نزدیک می‌شود که افزون بر آشکار کردن جایگاه شیمی در زندگی شهروندان ایرانی، سهمی را تعیین کند که هر یک از ایرانیان با آموختن دانش شیمی و درک ارتباط چالش‌های زندگی امروز با آن می‌توانند در بهبود کیفی و ارتقای سطح رفاه خود و مردم داشته باشند. شهروندان

سال دیگری به نام شیمی

تعیین کننده خود در رویارویی حل آن‌ها پیش قدم می‌شوند و مدیران و مسئولان نمی‌نشینند. برسد، اما یک سال هم زمان به این مهم نیست.

چند سال گذشته با فراگیر تلفن‌های هوشمند و اینترنت از رسانه‌های گوناگونی چون بسیار مناسبی برای ارتباط است. بی تردید به مدد این ابزار

آگاه و مسئولی که به نقش با مسائل پی می‌برند و برای در انتظار تصمیم‌گیری و اقدام شاید این توقع زیادی به نظر کمی برای پرداختن همه‌جانبه شایان گفتن است که طی شدن دسترسی مردم به همراه و استفاده رو به فزونی نرم‌افزارهای پیام‌رسان، فرصت نزدیک‌تر با مردم فراهم شده قدرتمند و همراهی رسانه‌های گفتاری، دیداری و شنیداری دیگر، می‌توان در سال جهانی جدول دوره‌ای عنصرها، دستاوردهای

بهتری در عرصه ترویج شیمی در جامعه داشت.

تأکید بر ترویج شیمی در این نوشتار بیش‌تر از آن روی است که به باور نویسنده ضرورت «ارتباط میان دانشگاه و جامعه» چیزی هم ارز «ارتباط دانشگاه و صنعت» است. ارتباطی که تاکنون جدی گرفته نشده و شوربختانه به وجهه دانشگاه لطمه سنگینی زده است. سال‌ها جست‌وجوی نافرجام برای یافتن حلقه گمشده‌ای که بتواند ارتباطی سازنده و مانا میان دانشگاه و صنعت برقرار کند، اکنون از وجود گسست بزرگی میان دانشگاه و جامعه پرده برداشته است. فاصله‌ای که به نظر می‌رسد طی چند سال گذشته گسترش بیش‌تر و ابعاد نگران‌کننده‌تری یافته است. بنابراین استفاده از هر فرصتی که بتواند به کاهش این شکاف و ایجاد ارتباطی نزدیک میان دانشگاهیان و مردم کمک کند و به جلب اعتماد عمومی نسبت به پژوهش‌های علمی، دستاوردهای دانشمندان و پژوهشگران معاصر ایرانی و توانایی دانش‌آموختگان دانشگاهی بینجامد، گام بسیار مهمی در شکل‌گیری رابطه یاد شده خواهد بود. در این صورت است که با بازتعریف دانشگاه و دادن معنایی تازه به تلاش دانشگاهیان می‌توان به کارایی و تأثیرگذاری دانشگاه در جامعه و در یک کلام جامعه‌پذیری بیش‌تر این نهاد مهم امیدوارتر بود.

البته بی‌اعتمادی جامعه تنها دانشگاه‌ها و دانش‌آموختگان آن‌ها را در بر نمی‌گیرد بلکه مدارس و معلمان نیز در این دایره حضور پررنگی دارند. فارغ از روا بودن یا ناروایی این بی‌اعتمادی، گفت‌وگو میان دست‌اندرکاران این دو حوزه بی‌شک گره‌گشای بسیاری از مشکلات و تنگناهایی خواهد بود که جامعه امروز ما با آن دست به گریبان است. امید که از فرصت طلایی ایجاد شده در این سال جهانی، نهایت بهره را برای برقراری ارتباطی نزدیک و سازنده با جامعه و مردم ببریم و با ایجاد یک زبان مشترک این دیوار بی‌اعتمادی را از میان برداریم.

امیدواریم وزارت آموزش و پرورش با حمایت مادی و معنوی از برنامه‌های پیشنهادی معلمان شیمی در سراسر کشور و اختصاص بودجه‌ای ویژه «سال جهانی جدول دوره‌ای عنصرها» ضمن دادن دلگرمی به دلسوزان و دغدغه‌مندان آموزش شیمی، بستر مناسبی را برای اجرای فعالیت‌های علمی، آموزشی و تفریحی دانش‌آموزی در این سال فراهم کند.

پی‌نوشت‌ها

۱. برای آگاهی بیش‌تر می‌توانید به وبگاه یونسکو به نشانی <https://en.unesco.org/celebrations> مراجعه کنید.

2. International year of the periodic table of chemical elements; <https://www.iypt2019.org/>

3. International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC); <https://iupac.org/iypt/>

4. European Chemical Society (EuChemS); <https://www.euchems.eu/iypt2019/>

5. American Chemical Society (ACS); <https://www.acs.org/content/acs/en/education/whatischemistry/periodictable.html>

6. Federation of Asian Chemical Societies (FACS); <http://www.facs-as.org/>

7. 1001 Inventions organization; <http://www.1001inventions.com/>